

تعبا

کمیود نیروی کار در صنعت و راهکارهای رفع آن

شهریور ۱۴۰۲

مریم خزاعی

انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران

در این گزارش ضمن بررسی وضعیت عمومی تحولات بازار کار در سال ۱۴۰۱، خلاصه وضعیت نیروی کار در بخش صنعت ساخت و صنعت ماشین‌سازی و تجهیزات از حیث تعداد شاغلان و ترکیب سطح تحصیلات و مهارت آنها به همراه عملکرد مهارت‌آموزی انجام شده در کشور طی دو سال اخیر ارائه شده و ضمن افزودن تجاربی از برخی از کشورها در زمینه مقابله با کاهش نیروی کار ماهر، به چالش‌های صنعت ایران در این بخش پرداخته و راهکارهایی برای رفع آنها پیشنهاد شده است.

نگاهی به وضعیت عمومی بازار کار در سال ۱۴۰۱ - نفر

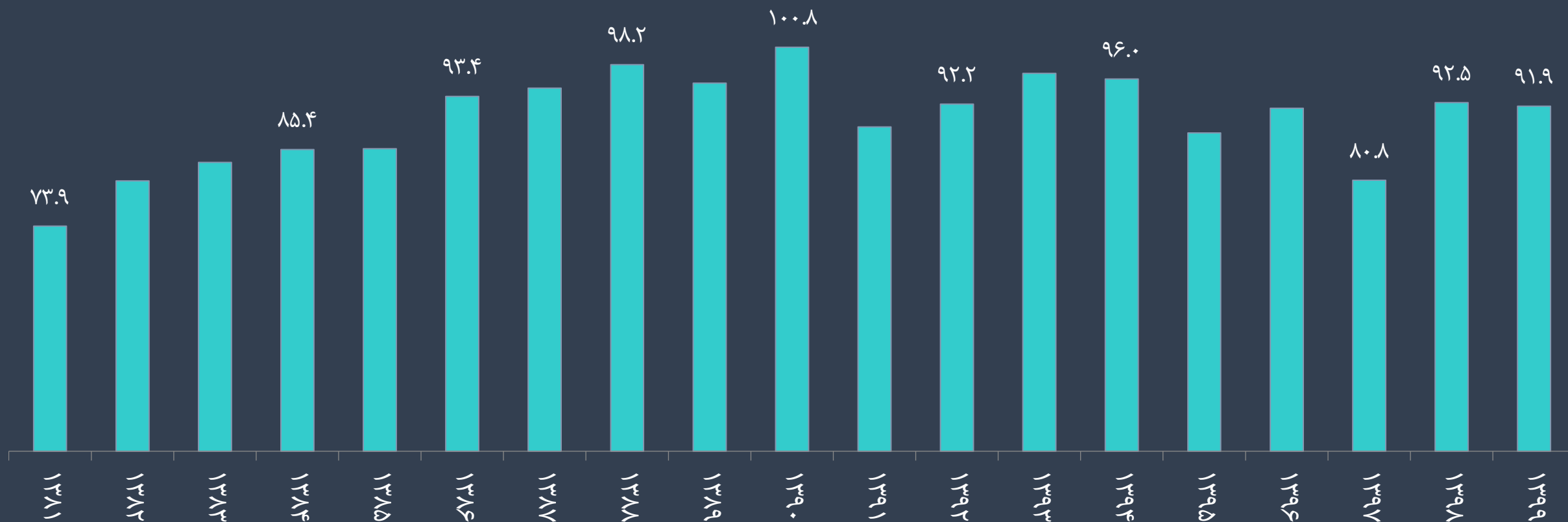
۲,۳۴۸,۹۵۷	کل بیکاران	۲۶,۰۶۴,۷۶۷	جمعیت فعال	۶۳,۷۹۴,۲۴۹	جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر
۲۳,۷۱۵,۸۱۰	کل شاغلان				
۳۷,۷۲۹,۴۸۲			جمعیت غیرفعال		
۱,۶۲۰,۶۲۵	گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله بیکار		۲,۳۴۸,۹۵۷		کل بیکاران
۹۳۹,۵۸۳	جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر فارغ التحصیل آموزش عالی بیکار				
۱۰,۰۷۳,۷۷۲	شاغلان	۳,۵۱۲,۶۱۶	بخش کشاورزی	۲۳,۷۱۵,۸۱۰	کل شاغلان
	فارغ التحصیل	۷,۹۶۳,۰۸۳	بخش صنعت		
	دانشگاهی	۱۲,۲۳۳,۵۶۹	بخش خدمات		

- حدود ۹۴۰ هزار نفر نیروی کار فارغ‌التحصیل دانشگاهی بیکار در سال ۱۴۰۱
- سهم حدود ۴۰ درصدی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از کل بیکاران کشور و سهم ۲۶,۷ درصدی آنها از کل شاغلان کشور
- بررسی تغییرات ترکیب شاغلان کشور در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ :
 - دو بخش خدمات و صنعت با افزایش تعداد کارکنان (به ترتیب ۵۴۶ هزار نفر و ۳۴ هزار نفر)
 - بخش کشاورزی با کاهش تعداد شاغلان (حدود ۱۳۸ هزار نفر)
- بخش خدمات بیشترین جاذب نیروی کار در کشور با سهم حدود ۵۲ درصدی و بعد از آن بخش صنعت با سهم حدود ۳۴ درصدی
- افزایش توأم تعداد و سهم شاغلان در بخش خدمات در سال ۱۴۰۱ (افزایش تعداد شاغلان در این بخش حدود ۱۶ برابر افزایش اشتغال در بخش صنعت)

- براساس داده‌های مرکز آمار ایران، در سال ۱۳۹۰ در کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر، حدود یک میلیون و ۶۴۳ هزار نفر به کار اشتغال داشتند، درحالی که در سال ۱۳۹۹ تعداد شاغلان در این بخش به بیش از یک میلیون و ۸۰۳ هزار نفر افزایش یافته است. این بدان معناست که در کل این دوره در مجموع تنها ۲۴۱ هزار نفر به تعداد شاغلان صنعتی اضافه شده که معادل رشد متوسط سالانه ۱.۵ درصد است.
- در رشته فعالیت صنعت ماشین‌سازی و تجهیزات صنعتی این موضوع شدیدتر بوده به نحوی که در سال ۱۳۹۰ تعداد شاغلان در این صنعت برابر با صد هزار و ۸۱۴ نفر بوده که در سال ۱۳۹۹ به ۹۱ هزار و ۹۴۶ نفر کاهش یافته است. در واقع در مجموع اشتغال جدیدی طی مدت مزبور در صنعت ماشین‌سازی و تجهیزات صنعتی ایجاد نشده و متوسط رشد سالانه طی این مدت منفی یک درصد بوده است.
- همچنین بررسی ترکیب شاغلان در کارگاه‌های صنعتی ده نفر کارکن و بیشتر در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که حدود ۴۹ درصد از آنها را نیروی کار ماهر، تکنسین و مهندس، ۲۷ درصد را نیروی کار ساده و حدود ۲۴ درصد را شاغلان غیرتولیدی تشکیل داده که در مقایسه با میانگین ارقام مرتبط با دهه ۱۳۹۰، سهم نیروی کار ساده، کاهش و در مقابل سهم سه گروه نیروی کار ماهر، تکنسین و مهندس افزایش یافته است.

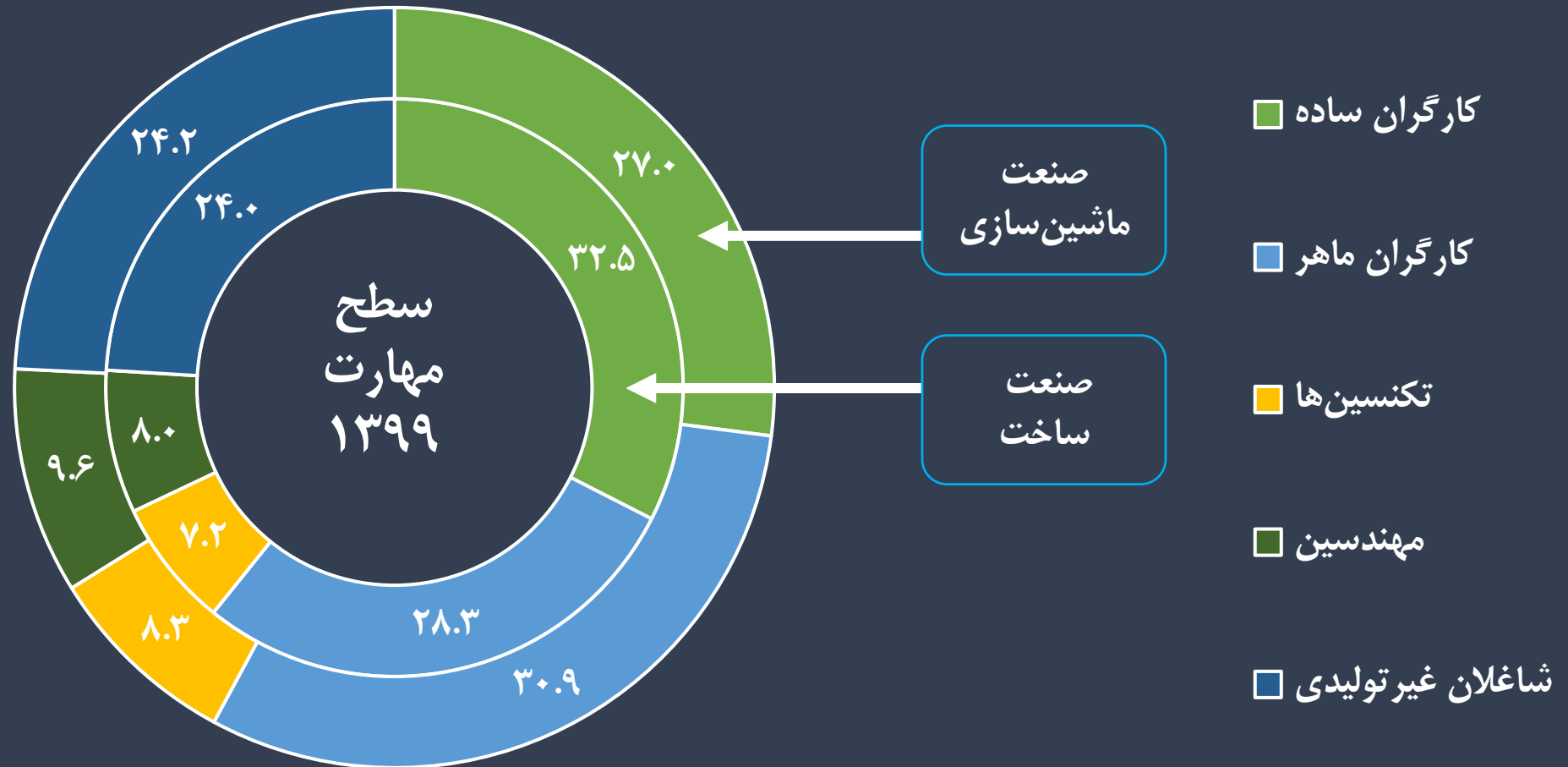
تعداد شاغلان صنایع ماشین سازی با اشتغال ده نفر کارکن و بیشتر
۱۳۸۱ الی ۱۳۹۹ - هزار نفر

بیشترین تعداد شاغلان مربوط به سال ۱۳۹۰ با حدود ۱۰۱ هزار نفر
و طی روند عمومی کاهشی در سال‌های بعد

ترکیب شاغلان - بر حسب سطح مهارت

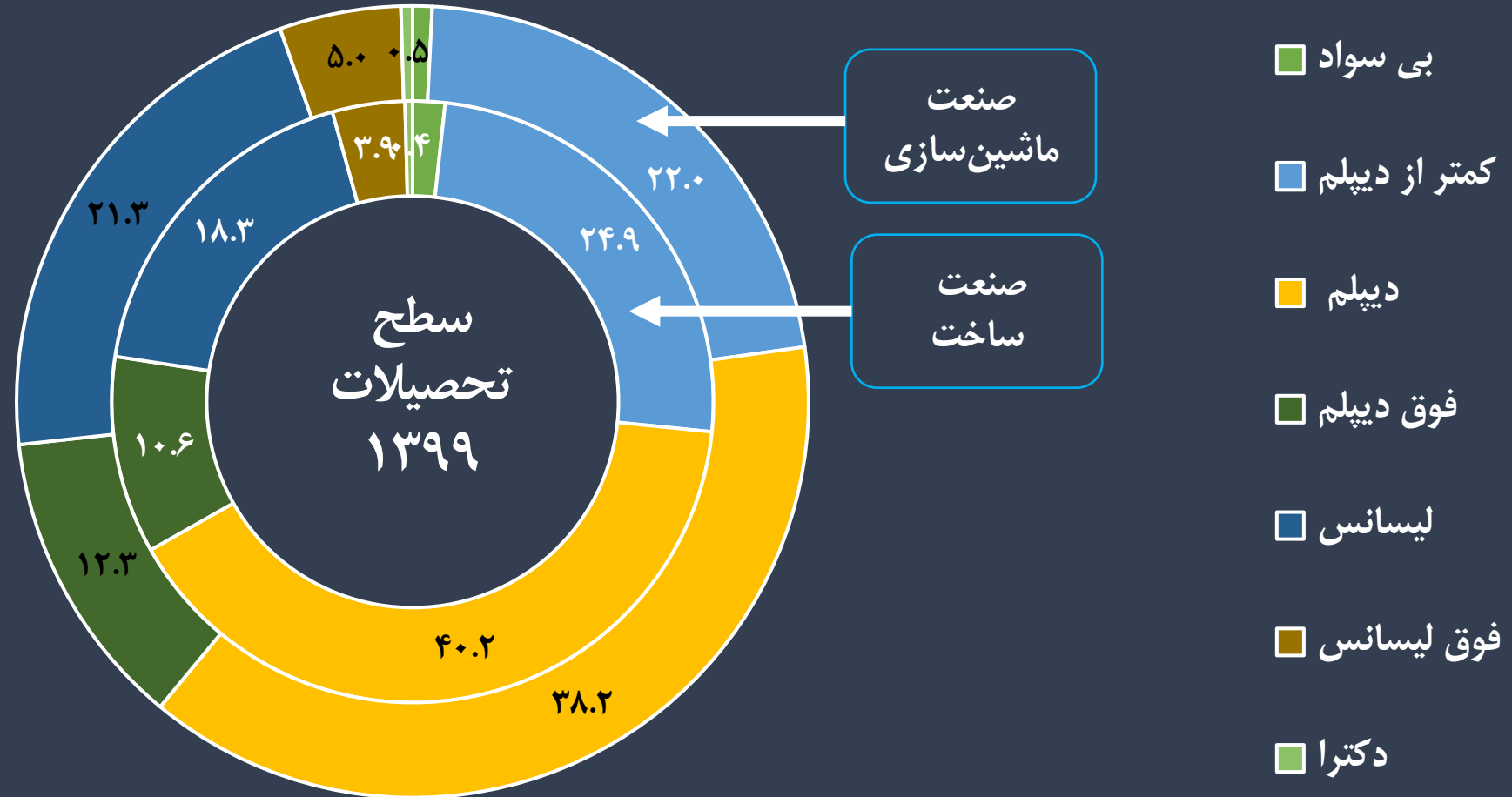
ترکیب شاغلان صنعت ساخت و صنعت ماشین سازی بر حسب سطح مهارت در سال ۱۳۹۹ - درصد

مجموع سهم نیروی کار ماهر، تکنسین و مهندس در صنعت ماشین سازی (۴۸/۸ درصد) بیشتر از رقم مشابه میانگین کل صنعت ساخت (۳۶/۵ درصد).

ترکیب شاغلان - بر حسب سطح تحصیلات

ترکیب شاغلان صنعت ساخت و صنعت ماشین سازی بر حسب تحصیلات در سال ۱۳۹۹ - درصد

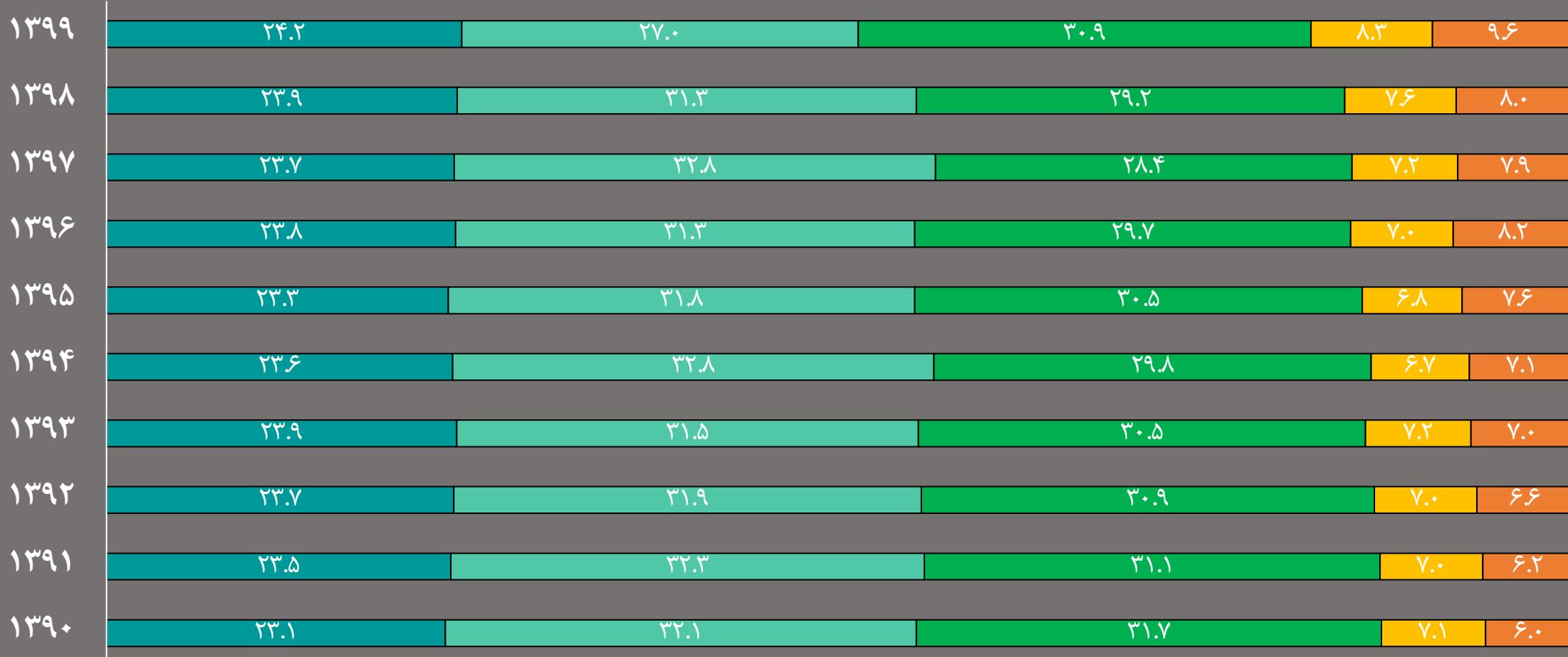
مجموع سهم نیروی کار با سطح تحصیلات فوق دیپلم تا دکتر در صنعت ماشین سازی (۳۹/۱ درصد)
بیشتر از رقم مشابه میانگین کل صنعت ساخت (۳۲/۸ درصد)

تحولات مهم بازار کار / کارگاه‌های صنعتی

ترکیب مهارت شاغلان کارگاه‌های صنعتی ده نفر کارکن و بیشتر - درصد

مهندسان تکنسین‌ها کارگران ماهر کارگران ساده شاغلان غیرتولیدی

افزایش سهم نیروی کار ماهر، تکنسین‌ها و مهندسان در مقابل کاهش سهم کارگران ساده از کل شاغلان صنعت ساخت

مهارت‌آموزی - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای

- طبق گزارش‌های ارائه شده توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، در سال ۱۴۰۱ حدود ۱.۷ میلیون نفر مهارت‌آموزی داشته‌اند که ۹۱۰ هزار نفر از آنها توسط بخش غیردولتی (با سهم ۵۳ درصد) و ۷۹۹ هزار نفر نیز توسط بخش دولتی (با سهم ۴۷ درصد) آموزش دیده‌اند.
- در مقایسه با سال ۱۴۰۰ کل تعداد افراد مهارت آموخته‌شده، ۲۸.۵ درصد افزایش داشته و این رقم برای بخش صنعت حدود ۲۵ درصد بوده است.
- سهم بخش صنعت از کل مهارت‌آموزی انجام شده در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۰.۸ درصد بوده که نسبت به سال ۱۴۰۰ با رقم ۳۰.۷ درصد، تغییر معناداری نداشته است.

عملکرد مهارت‌آموزی توسط بخش دولتی و غیردولتی طی سالهای ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ - نفر

درصد تغییر	مجموع دو بخش		درصد تغییر	بخش غیردولتی		درصد تغییر	بخش دولتی		
	۱۴۰۱	۱۴۰۰		۱۴۰۱	۱۴۰۰		۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۲۸/۵	۱,۷۰۹,۴۹۹	۱,۳۳۰,۲۸۸	۳۰/۸	۹۱۰,۱۲۸	۶۹۵,۶۳۳	۲۶/۰	۷۹۹,۳۷۱	۶۳۴,۶۵۵	جمع کل
۲۴/۹	۵۲۸,۰۶۶	۴۲۲,۸۰۰	۲۸/۶	۱۵۲,۷۶۷	۱۱۸,۷۶۴	۲۳/۴	۳۷۵,۲۹۹	۳۰۴,۰۳۶	صنعت
۲۹/۹	۹۶۵,۹۰۰	۷۴۳,۴۲۸	۳۱/۱	۷۰۳,۱۳۹	۵۳۶,۲۹۰	۲۶/۹	۲۶۲,۷۶۱	۲۰۷,۱۳۸	خدمات
۲۸/۶	۸۲,۸۷۸	۶۴,۴۴۶	۴۱/۱	۱۰,۳۹۹	۷,۳۶۸	۲۷/۰	۷۲,۴۷۹	۵۷,۰۷۸	کشاورزی
۳۳/۲	۱۳۲,۶۵۵	۹۹,۶۱۴	۳۲/۰	۴۳,۸۲۳	۳۳,۲۱۱	۳۳/۸	۸۸,۸۳۲	۶۶,۴۰۳	فرهنگ و هنر

مهارت‌آموزی - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای

- بررسی ترکیب مهارت آموزان توسط بخش دولتی طی دو سال اخیر نشان می‌دهد که بیشترین مهارت آموزی به سربازان وظیفه با سهم حدود ۲۱ درصدی تعلق داشته که تعداد آنها در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ نیز حدود ۳۸ درصد افزایش داشته است.
- شاغلان بنگاه‌های اقتصادی، دانشجویان و پناهندگان و اتباع خارجی سه گروهی هستند که به ترتیب با تعداد حدود ۵۶ هزارنفر، ۲۱ هزارنفر و ۳ هزارنفر مهارت‌آموخته با کاهش تعداد مهارت‌آموزان در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ مواجه شده‌اند. در سال ۱۴۰۱ بیشترین افزایش تعداد مهارت‌آموزان به ترتیب مربوط به گروه‌های کودکان کار، آسیب‌دیدگان اجتماعی و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بوده است.

ترکیب مهارت‌آموزان توسط بخش دولتی طی سالهای ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ - نفر

گروه‌های مهارت‌آموز	۱۴۰۰	۱۴۰۱	درصد تغییر
جمع کل	۶۳۳,۶۴۹	۷۹۹,۳۷۱	۲۶/۲
سربازان وظیفه	۱۲۰,۳۹۶	۱۶۶,۶۳۲	۳۸/۴
زندانیان	۵۷,۳۴۶	۷۹,۹۷۹	۳۹/۵
ساکنان مناطق روستایی	۴۳,۶۵۷	۵۹,۴۵۳	۳۶/۲
شاغلان بنگاه‌های اقتصادی	۵۷,۷۸۱	۵۵,۹۴۵	-۳/۲
دانش آموزان	۵۱۱۳۱	۵۳۱۹۲	۴/۰
معتمدان بهبود یافته	۱۶۹۴۳	۲۳۹۳۷	۴۱/۳
دانشجویان	۲۳۳۸۳	۲۱۴۹۲	-۸/۱
زنان خانه‌دار	۱۳۶۸۲	۲۱۱۲۵	۵۴/۴
ساکنان سکونت‌گاه غیررسمی	۱۰۹۵۲	۱۶۵۱۷	۵۰/۸
زنان سرپرست خانوار	۱۱۹۳۵	۱۵۷۰۷	۳۱/۶
فارغ التحصیلان دانشگاهی	۸۵۲۷	۱۴۵۲۹	۷۰/۴
آسیب دیدگان اجتماعی	۵۴۴۳	۹۴۶۱	۷۳/۸
عشایر	۳۸۰۰	۵,۶۵۴	۴۸/۸
افراد دارای معلولیت	۳۰۶۲	۵۰۸۰	۶۵/۹
پناهندگان و اتباع خارجی	۴۰۴۸	۳۲۶۱	-۱۹/۴
ساکنان مناطق محروم مرزی	۱۶۳۷	۲۴۷۵	۵۱/۲
مشمولان بیمه بیکاری	۱۸۵۹	۲۴۱۰	۲۹/۶
کودکان کار و خیابان	۲۳۴	۸۷۶	۲۷۴/۴
متقاضیان مهارت آموزی (خارج از گروه‌های ذکر شده)	۱۹۷,۸۳۳	۲۴۱,۶۴۶	۲۲/۱

"از سه سال قبل تشکیل شورای مهارت‌افزایی به ریاست وزارت علوم تصویب شده و الان این شورا در حال تشکیل است و بحث جهت‌دهی برنامه‌های درسی و مرتبط‌سازی آن‌ها با نیاز بازار در دست انجام است. هم اکنون سالانه بیش از ۷ هزار و ۹۰۰ دوره مهارت‌افزایی در دانشگاه‌ها برگزار می‌شود و بیش از ۳۲۸ هزار نفر در این دوره‌ها شرکت کرده‌اند. حدود ۵۱ مرکز مهارتی در دانشگاه‌ها تشکیل شده و این مراکز می‌توانند نقطه شروع خوبی برای فعالیت‌های دانشگاه در راستای آموزش مهارت‌محور باشند."

آقای سیف مدیر کل دفتر ارتباط با جامعه و صنعت وزارت علوم - ۵ تیر ماه ۱۴۰۲

تحولات جهانی فناوری و بازار کار ۱/

- تعداد آگهی‌های استخدام نیروی کار در حوزه فناوری طی سال ۲۰۲۱ الی ۲۰۲۲ حدود ۱۵ درصد افزایش داشته در حالی که همین رقم برای کل آگهی‌های شغلی ۱۳ درصد کاهش داشته است.
- بنا به گزارش چشم‌انداز گرایش‌های فناوری موسسه مک کنزی؛ منتشرشده در ۲۰ جولای ۲۰۲۳، تعداد آگهی‌های استخدام برای دو حوزه هوش مصنوعی و توسعه نرم‌افزارهای نسل آینده طی سال‌های ۲۰۱۸ الی ۲۰۲۲ بیش از یک میلیون شغل را شامل شده است. با توجه به گزارش مزبور به نظر می‌رسد تقاضاهای جذب نیروی کار در جهان در حال تغییر اساسی است و گرایش جذب نیرو بیشتر در صنایع نوین و با سطح فناوری بالاست.

Technology Trends Outlook 2023

تحولات جهانی فناوری و بازار کار/۲

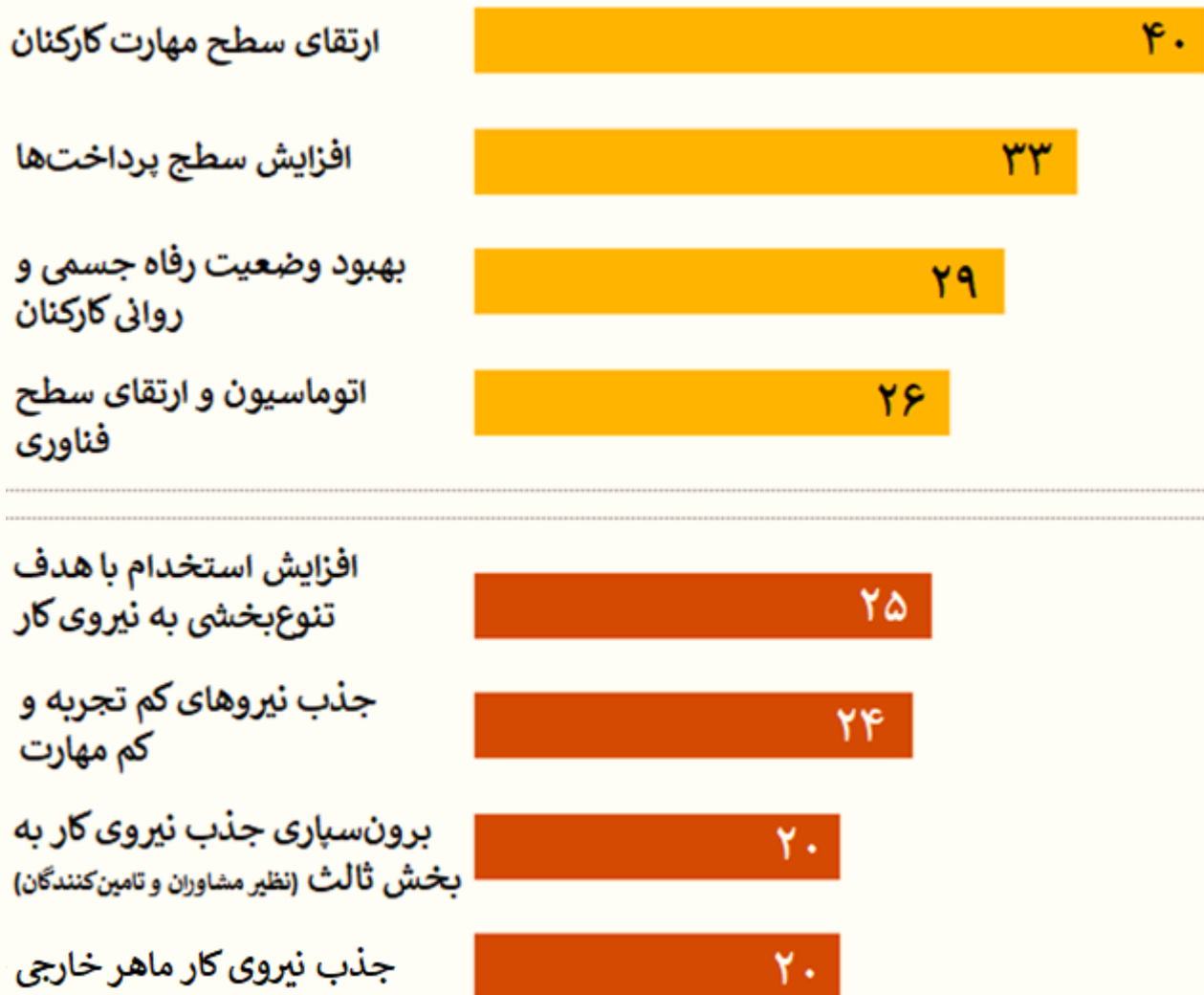
- ۲۹ درصد از بنگاه‌های اقتصادهای گوناگون شرکت‌کننده در نظرسنجی موسسه PwC عنوان کرده‌اند که کشورشان با کمبود نیروی کار ماهر مواجه است. کشورهایی که بیشترین شکاف در مهارت‌ها را اظهار کرده‌اند عبارتند از: تایلند، هند و برزیل.
- در میان اقتصادهای منطقه خاورمیانه شرکت‌کننده در نظرسنجی فوق نیز بیشترین شکاف مرتبط با کمبود نیروی کار توسط کشورهای کویت (۷۵ درصد پاسخ‌دهندگان)، قطر (۶۰ درصد)، عربستان سعودی (۵۷ درصد) و امارات متحده عربی (۴۶ درصد) اعلام شده است.

Global Workforce Hopes & Fears Survey 2023

راهکارهای مقابله با کمبود نیروی کار ماهر-PwC

راه‌حل‌های بنگاه‌ها برای مقابله با کمبود نیروی کار ماهر - درصد پاسخ‌دهندگان

• طبق یافته‌های نظرسنجی PwC راهکارهای بنگاه‌ها برای مقابله با کمبود نیروی کار ماهر شامل موارد ذیل عنوان شده است:

✓ در حوزه **درون بنگاهی**، به روزرسانی و ارتقای سطح مهارت‌های نیروی کار موجود، افزایش سطح پرداخت‌ها، بهبود وضعیت رفاه جسمی و روانی کارکنان، اتوماسیون و استفاده از فناوری‌های جدید

✓ در حوزه **برون بنگاهی**، افزایش استخدام با هدف تنوع‌بخشی، جذب نیروهای کم‌تجربه و کم‌مهارت، برون‌سپاری امور به بخش ثالث و جذب نیروی کار خارجی با مهارت بالا جزو اولویت‌های جبران کسری نیروی کار ماهر موردنیاز عنوان شده است.

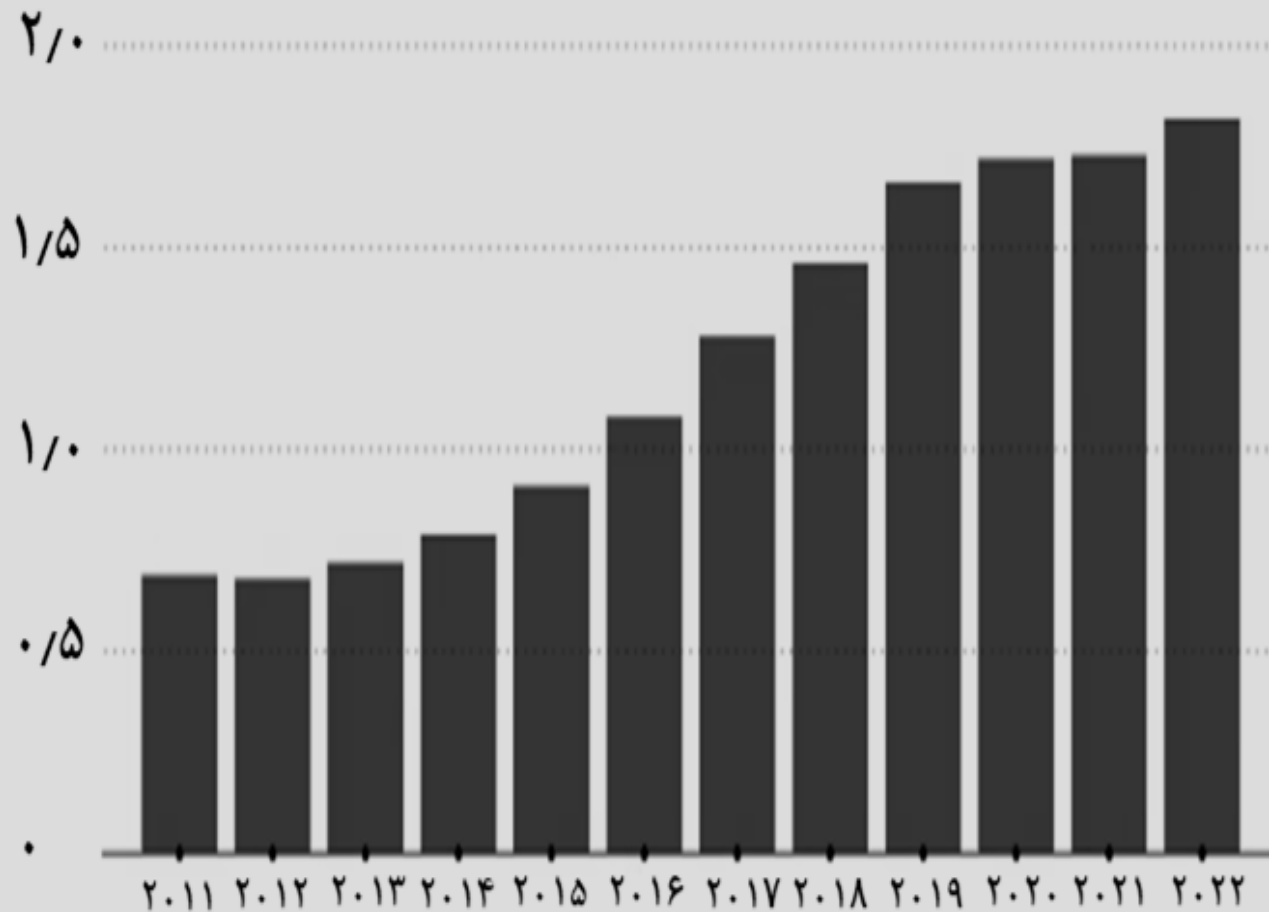
راهکارهای مقابله با کمبود نیروی کار ماهر-ژاپن

بر اساس اعلام وزارت سلامت، کار و رفاه ژاپن، تعداد نیروهای کار خارجی در این کشور طی سال‌های ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۲ بیش از دوبرابر شده است. دولت این کشور در هفته نخست ژوئن ۲۰۲۳ طیف اعطای ویزای کاری تحت عنوان؛

Specified Skilled Worker

را توسعه داد و ۹ بخش صنعتی جدید را از جمله بخش‌های کشاورزی و تعمیرات خودرو را به دو بخش فعلی مجاز به جذب نیروی کار ماهر خارجی اضافه کرد. مصوبه جدید امکان اقامت طولانی مدت تر نیروهای خارجی همراه با خانواده وابسته آنها را فراهم ساخته است.

میزان نیروی کار خارجی در ژاپن - میلیون نفر

- موسسه تحقیقات اشتغال آلمان میزان کمبود نیروی کار و مشاغل فاقد متصدی در این کشور را در سال ۲۰۲۲ حدود ۱,۷۴ میلیون نفر برآورد کرده است.
- با توجه به کندی صدور روادید برای نیروی کار خارجی در آلمان، دولت این کشور نیز در راستای رفع کمبود نیروی کار ماهر، قانون مهاجرت خود را طی پیش‌نویس ارائه شده در ماه مارس ۲۰۲۳ اصلاح کرد و در نظر است به زودی اصلاحات قانون مهاجرت برای تسهیل جذب نیروی کار ماهر غیر اتحادیه اروپایی در مجلس این کشور تصویب شود.
- در صورت تصویب مقررہ جدید، تعداد نیروی کار غیر اتحادیه اروپا در کشور آلمان به ۶۰ هزار نفر در سال افزایش خواهد یافت. یکی از نتکات جالب در اصلاحات مزبور مرتبط با تمرکز بر کارکنان دارای آموزش‌های حرفه‌ای و غیر اکادمیک است و بنا به برخی اعلام نظرها پیش‌بینی می‌شود تقاضا برای جذب نیروی کار خارجی با مدارک دانشگاهی در آلمان کاهش داشته باشد.

راهکارهای مقابله با کمبود نیروی کار ماهر-آلمان

- یکی از اقدامات دولت آلمان استفاده از ابزار جدید کارت شانس (chancenkarte) مبتنی بر امتیازدهی به نیروی کار مهاجر ورودی به این کشور است. اقدام مزبور بخشی از استراتژی است که توسط وزیر کار آلمان برای رسیدگی به کمبود نیروی کار در این کشور پیشنهاد شده و هدف آن جذب افرادی است که هنوز قرارداد کاری در آلمان ندارند. این سیستم مبتنی بر امتیازدهی بر اساس مدارک، تجربه حرفه‌ای، سن و مهارت آشنایی با زبان آلمانی است. هر ساله بسته به اینکه کدام صنایع به نیروی کار نیاز دارند، سهمیه تعیین می‌شود و بر اساس معیارهای مشخص شده نیروی کار خارجی موردنیاز با حداکثر سن ۳۵ سال، تامین می‌شود. از جمله ویژگی‌های سیستم جدید به کارگرفته شده در آلمان تسهیل جذب افراد دارای تجربه حرفه‌ای - به جای مدرک دانشگاهی است.

سیاست گذاری

- عدم وجود استراتژی و برنامه مشخصی برای سازماندهی و تامین نیروهای ماهر موردنیاز بخش صنعت
- توجه صرف به افزایش کمی اشتغال بدون در نظر گرفتن تحولات کمی و کیفی نیروی کار در رشته‌های گوناگون صنعتی
- نبود متولی مشخص و مستقل و وجود مراجع و موسسات متعدد با هم پوشانی وظایف و اختیارات در حوزه تامین نیروی ماهر موردنیاز بخش صنعت

مقررات و استانداردهای بازار کار

- نبود سیستم ارزش گذاری و تعیین حقوق و دستمزد نیروی کار بر اساس مهارت و نه صرفاً تجربه و مدرک تحصیلی
- محدودیت و یا ممنوعیت در صدور مجوز کار و جذب نیروی کار خارجی برای مشاغلی که متقاضی داخلی ندارد
- نبود و یا کارایی پایین موسسات کاریابی مهارت-محور و نبود سامانه منسجم و کارآمد برای یافتن نیروی کار ماهر موردنیاز بنگاه‌های صنعتی
- نبود مراکز فنی برای ارزیابی و سنجش سطح مهارت افراد بر حسب تقاضاهای بخش صنعت

مراکز مهارت آموزی

- عدم وجود ارتباط سیستماتیک و پویا میان مراکز مهارت‌آموزی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به ویژه دفاتر ارتباط جامعه و صنعت با دانشگاه با بخش صنعت
- عدم تناسب و انطباق لازم میان ساختار آموزشی و چارچوب‌های درسی دانشگاهی کشور با نیازهای مهارت محور بخش صنعت و تمرکز آموزش‌های دانشگاهی به ارتقای سطح دانش تا ارتقای مهارت
- عدم اطلاع رسانی و یا نبود همکاری مناسب میان بخش صنعت و مراکز مهارتی در دانشگاه‌ها
- نبود و یا فرسودگی تجهیزات و ماشین‌آلات لازم برای مهارت آموزی در موسسات آموزشی مرتبط
- نبود و یا کمبود وجود طرح‌های تحصیل هم‌زمان با کار در ایران (تنها مورد موجود طرح پایش دانشگاه آزاد اسلامی)

تعیین متولی مستقل و ویژه برای رسیدگی به موضوع کمبود نیروی کار در واحدهای صنعتی با هدف جلوگیری از پراکندگی و موازی کاری دستگاهها و مراجع گوناگون

تهیه طرحی جامع از بررسی وضعیت کیفیت نیروی کار و عارضه‌یابی مسائل آن در صنایع کشور توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای از حیث سطح مهارت موردنیاز با مشارکت تشکلهای مرتبط

برنامه‌ریزی برای تسهیل جذب نیروی کار خارجی و صدور روادید کار و اقامت بر اساس نیاز و شرایط موردنیاز کارخانه‌های صنعتی

پیش‌بینی و تسهیل اجرای برنامه‌هایی برای کار در حین تحصیل برای دانشجویان دوره‌های کاردانی و یا مهندسی

برنامه‌ریزی برای ترتیب بازدیدهای موردی از صنایع از جمله صنایع ماشین‌سازی مهم برای دانشجویان رشته‌های مهندسی مکانیک، مهندسی برق، مهندسی متالورژی و مهندسی شیمی

برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح فناوری ماشین‌آلات و دستگاه‌های مورد استفاده در کارخانجات صنعتی و مراکز آموزش فنی حرفه‌ای

تهیه کلیپ‌ها و ویدیوهای جذاب برای معرفی صنایع ساخت و ترتیب مصاحبه‌هایی با مهندسان شاغل در این کارخانجات

الزام دفتر ارتباط با جامعه و صنعت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و سایر موسسات مشابه برای انعکاس گزارش دقیق همراه با جزئیات وضعیت مهارت‌آموزی انجام شده به تفکیک مهارت آموزش داده شده و انعکاس اسامی مهارت آموخته به تشکل‌های صنعتی برای بهره‌برداری در واحدهای صنعتی

حمایت مالی از پایان نامه‌های دانشجویان رشته‌های فنی مهندسی و فناوری اطلاعات با موضوع نحوه استفاده از فناوری‌های نوین در صنایع ساخت جهت ارتقای اتوماسیون و جبران کسری نیروی کار ماهر موردنیاز

اختصاص بخشی برای ارزش‌گذاری میزان و درجه مهارت کارکنان دارای مشاغل فنی در نظام تعیین حقوق و دستمزد وزارت کار با هدف افزایش منطقی سطح دستمزد این گروه از کارکنان

پیش‌بینی تسهیلاتی در قالب افزایش امکانات رفاهی از جمله برقراری خدمات حمل و نقل و یا سلامت برای کارکنان متصدی کارهای فنی در واحدهای صنعتی

برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح فناوری دیجیتال در کارخانجات صنعتی با هدف ارتقای بهره‌وری و افزایش جذابیت فعالیت‌ها